

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 3. An distinguantur distinctione virtuali majore?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

§. III.

An inter Gradus Metaphysicos detur Distinctio Virtualis?

182. *Nota.* Distinctio virtualis (prout à distinctione rationis ratiocinatae actuali distinguitur) est fundamentum distinctionis actualis, sive virtus rei realiter indivisibili intrinseca, vi cuius intellectus intentionaliter distinguere ea potest, quæ à parte rei sunt quid unum & indivisum. Fundamentum hoc consistit in virtute & fecunditate operandi, quâ unum idemque realiter æquivalet pluribus entibus realiter & actu distinctis. Sic unus idemque homo per vegetationes æquivalet plantis; per sensationes brutis; per ratiocinationes Angelis: propter fecunditatem hanc diversa adeò operandi intellectus potest objectum *realiter, intrinsecè & entitativè* unum intentionaliter dividere in plures formalitates, h. e. potest unam formalitatem in tali objecto cognoscere alterâ non cognitâ. Hæc modò descripta distinctio virtualis est distinctio tantum improprie & analogicè talis; cum non distinguat reverà unum ab alio, sed sit tantum fundamentum, ut possit unum distingui ab alio. Dicitur etiam distinctio *virtualis minor*, ut etiam ipso nomine discernatur à distinctione virtuali Thomistarum, quam illi *virtualem majorem vel intrinsecam ad intrinsecum* appellant. De hac

183. *Nota 2.* Distinctio *virtualis major* est capacitas rei indivisibili intrinseca ad verificanda

da & salvanda prædicata contradictoria realia, physica, sive primò intentionalia. *Dicitur* 1. *Virtualis major*: Quia est major distinctione rationis, & æquivalet reali. *Dicitur* 2. *Intrinsicca ad intrinsicum*; quoniam independenter ab intellectu ex natura sua habet virtutem contradictoria realia intrinsicca salvandi. *Dicitur* 3. *Contradictoria realia*: h. e. Non propositiones, sed prædicata contradictoria. Nam ad verificandas propositiones contradictorias requiritur, ut vera sit affirmatio & negatio ejusdem prædicati de eodem omninò subjecto. Ad verificanda autem prædicata contradictoria sufficit, si vera sit affirmatio & negatio ejusdem prædicati sive de eodem, sive de diversis subjectis. Ejusmodi autem prædicata contradictoria sunt produci, non produci, communicari, non communicari. Virtualistæ distinctionem hanc primitùs invenerunt propter inscrutabile mysterium SS. Trinitatis, in quo natura divina communicatur, Personalitas non communicatur &c. Postea transtulerunt eam ad gradus metaphysicos, & docuerunt, quòd, sicut hæc contradictoria: *Currere, non currere*, salvantur, i. e. sine contradictione verificantur, si cadant supra subjecta actu realiter distincta; sic quoque pro statu reali verificentur hæc contradictoria: *sentire, non sentire*, si cadant supra idem subjectum virtualiter multiplex & distinctum: ut si dicam: Petrus per animal sentit, Idem Petrus per rationale non sentit. De utraque hac distinctione hic quæritur;

tur; an detur inter gradus metaphysicos ejusdem suppositi?

184. *Dico* 1. Inter gradus metaphysicos distinctio virtualis major non datur. *Ratio est* 1. hæc distinctio est verè realis; ergo sicut juxta ipsos Thomistas inter gradus metaphysicos non datur distinctio realis, ita nec datur virtualis major. *Prob. Ant.* Distinctio verè realis est, quæ intercedit inter extrema, quibus nemine cogitante conveniunt prædicata contradictoria; sed distinctio virtualis major intercedit inter ejusmodi extrema; ergo. *Major est certa*, quia juxta ipsos Thomistas distinctio intercedens inter extrema relativè opposita est verè realis; ergo à potiori erit verè realis distinctio intercedens inter extrema, quibus conveniunt contradictoriè opposita realia, cum hæc oppositio sit major relativà. *Minor* ab ipsis Thomistis asseritur; igitur non video, quid impediat inferre, talem distinctionem esse verè realem. *Si dicant Thomista*: hanc distinctionem intercedere tantum inter virtualitates. *R.* Illæ virtualitates sunt tamen ante operam mentis distinctæ; sicut igitur n. 173. ostendimus, *formalitates scotisticas* non impedire distinctionem strictè realem: ita quoque hinc iisdem argumentis probatur virtualitates Thomisticas, distinctionem strictè realem non tollere. *Ratio est* 2. Virtus ad impossibile non datur; sed virtus intrinseca ejusdem rei ad verificanda contradictoria realia pro statu reali, qualis est distinctio virtualis major, est virtus ad impossibile;

fibile; ergo. *Minor* constat; quia hæc distinctio verificare conatur, idem simul esse & non esse ante omnem operam mentis. *Confir.* Admissâ hæc distinctio nulla unquam implicabit chimæra; quidquid enim implicatorii attuleris aut contradictionis, distinctio hæc virtuali intrinsecâ facilè diffabitur.

185. *Obj.* 1. Idem actus contritionis ante operam mentis est amor Dei & odium peccati; sed nisi admittatur distinctio virtualis major in tali actu, tunc talis actus pro statu reali erit quoque amor peccati & odium Dei, quod certè admitti nequit; ergo admittenda est hæc distinctio. *R. N. min. Probas.* Si in hoc actu odium peccati & amor Dei non distinguantur virtualiter Thomisticè, ergo quidquid verificatur de formalitate una v. g. *Amoris*, etiam verificatur de formalitate altera v. g. *Odi*; ergo talis actus esset simul realiter amor peccati, & odium Dei. *R. N. Conf.* & si formaretur ex hoc enthymemate syllogismus, foret illegitimus; quia inferret, quod non erat positum in præmissis. Ut igitur bene concludat syllogismus, sic ponas necesse est. *Si formalitas amoris & formalitas odii in eodem actu contritionis non distinguantur virtualiter Thomisticè, ergo quidquid verificatur de una formalitate, etiam verificatur de altera; sed de formalitate amoris verificatur, quòd sit amor Dei, & de formalitate odii verificatur, quòd sit odium peccati; ergo etiam de formalitate amoris verificatur, quòd sit odium peccati, & de formalitate odii, quòd sit*

fit amor Dei. Quem syllogismum sic positum totum concedo.

186. *Inst.* Esse odium Dei nihil aliud est, quàm actum odii tendere in Deum; sed actus contritionis est odium, tenditque in Deum; ergo. *R. N. Maj.* vel D. quàm actum odii tendere in Deum *aversativè*, & ex motivo odii C. quàm actum odii tendere *simpliciter* in Deum N. Odium, quod est in actu contritionis, non tendit in Deum simpliciter, nec *aversativè*, aut ex motivo odii; sed tendit in Deum *prosecutivè*, & ex motivo amoris. Ex hac ipsa distinctione desumenda est ratio, cur pro statu reali verè dicam: Rationale est principium sentiendi; Animal est principium ratiocinandi. Et cur non pariter verè dicam: in actu contritionis pro statu reali est odium Dei, & amor peccati. In posteriori enim casu confunderentur & motiva & modi tendendi contritionis; sed nihil tale fit, dum animal dicitur principium ratiocinationum, & rationale sensationum. Pro clariori horum notitia accipe sequens exemplum: Motus localis virtualiter est recessus ab oriente & accessus ad occidentem; igitur in sensu reali verum est dicere: recessus ab oriente est accessus ad occidentem. Dicere autem verè non possum: Motus est recessus ab occidente, & accessus ad orientem; ergo orientem fugit, occidentem prosequitur.

187. *Obj. 2.* Principium sanitatis, & principium amaritudinis sunt realiter idem in eadem medi-

medicina; sed principium sanitatis, sive medicina *ut sana* amatur; & principium amaritudinis, sive medicina *ut amara* non amatur; ergo de principio sanitatis, & principio amaritudinis in eadem medicina verificantur contradictoria realia. **R. 1. N. Suppositum**, à parte rei dari *principium & principium*; item dari realiter *reduplicaciones* in rebus indistinctis realiter. **R. 2. D. alteram partem min.** Principium amaritudinis *formaliter* sumptum, sive *pro statu intentionali* non amatur **C. materialiter** sumptum & *pro statu reali* non amatur. **Subdist.** Non amatur secundum id, quod dicit *in recto* N. secundum id, quod dicit *in obliquo*. **C.** Nimirum amaritudo non amatur, sed sanitas, qui duo obliqui strictè realiter distinguuntur; mirum igitur non est de iis verè prædicari posse contradictoria. **Adverte** hâc ipsâ responsione solvi sequentia argumenta: Eadem anima *ut volitiva* est libera, *ut intellectiva* non est libera. **Item.** Voluntas producit volitiones, intellectus eas non producit. **Item** Intellectus est sciens à cognitione scientifica, voluntas non est sciens. **Item.** Voluntas dicitur mala ab opere peccaminoso, & bona ab opere bono, intellectus autem non dicitur bonus aut malus. **Item** color videtur, dependentia à Deo non videtur, quæ tamen sunt idem in eadem v. g. albedine. &c.

188. **Dico 2.** Datur inter gradus metaphysicos distinctio virtualis minor. h. e. Formalitates ejusdem rei actualiter per intellectum ran-

tum distinctæ, distinguuntur fundamentaliter per distinctionem virtuales minorem. *Probat*ur jam *conclus.* Distinctio virtualis minor est fundamentum & virtus rei realiter indivisibili intrinseca terminandi diversos conceptus inadæquatos, & vi cujus intellectus distinguere potest ea, quæ realiter sunt quid unum; *vid. n.* 182. Sed datur inter gradus metaphysicos talis virtus (quam minorem intelligas juxta explicationem ante probationem datam) ergo & talis distinctio. *Prob. min.* Homo v. g. habet virtutem hanc sibi intrinsecam, ut ab intellectu jam possit concipi *ut animal*, in ordine ad sensationes; jam *ut rationale*, in ordine ad ratiocinationes &c. ergo datur talis virtus; ergo & talis distinctio.

189. *Obj. 1.* Omnis distinctio vel est realis vel rationis; ergo non datur distinctio virtualis minor. *R. 1.* Antecedens intelligendum est de distinctione propriè tali, non autem analogicè tali, qualis est virtualis minor. *R. 2. T. Ant.* Ob rationem modò assignatam. *N. Conf.* Nam Distinctio virtualis dici potest realis realitate existentiae; licèt dici non possit realis realitate & actualitate distinctionis. h. e. Hoc fundamentum actu existit in re simplici actualitate virtutis distinguendi per intellectum unum ab altero; sed non existit actualitate distinctionis, sive extremorum distinctorum.

190. *Inst. 1.* Si hæc distinctio non est verè actualis actualitate distinctionis, ergo relinquit entitatem omnimodè unam & eandem; sed
hoc

hoc dici nequit; ergo. R. D. sequelam. Ergo relinquit entitatem omnimodè unam & eandem unitate & identitate oppositâ cuicunque distinctioni reali actuali. C. Oppositâ etiam virtuali. N. h. e. Distinctio virtualis relinquit entitatem unam realiter actualiter; Virtualiter autem eam reddit multiplicem.

191 *Inst.* 2. Si ante operam mentis idem realiter & indivisibile objectum est æquivalenter & virtualiter multiplex; ergo in eodem objecto nemine cogitante est alietas & alietas; item, alia & alia virtualitas; sed hoc dici nequit, quin admittatur distinctio scotistica vel Thomistica; ergo. R. D. 1. *partem sequelæ*: Ergo est alietas & alietas actu. N. potentiâ, i. e. adest fundamentum, ex quo intellectus gradus metaphysicos distinguere possit. C. 2. *partem sequelæ* simpliciter nego. Nam à parte rei est tantum unica virtus, ob diversos effectus, quos producit, pluribus æquivalens. *vid. n.* 182. *Si ais.* Illa unica virtus nequit movere intellectum nisi ad actum unicum; quia rei unius simplicis non est nisi una intentionalis imago. Ergo illa virtus non est fundamentum diversorum conceptuum distinguendum. R. N. *ant. ejus probat.* D. Rei unius simplicis tam virtualiter, quàm realiter actualiter non est nisi &c. C. Rei unius simplicis realiter actualiter, virtualiter autem multiplicis. *Subdist.* non est nisi una imago *quoad rectum*, qui est ipsa entitas rei. C. *quoad obliquum* sive connotata & operationes diversas, quas eadem entitas producit. N.

192. *Obj.* 2. Distinctio virtualis minor est capacitas salvandi contradictoria intentionalia; sed talis capacitas implicat; ergo & talis distinctio. *R. D. Maj.* Est capacitas salvandi contradictoria verè talia N. apparenter talia C. prior capacitas implicat, non autem posterior. Data distinctio facit hunc sensum: Distinctio virtualis est fundamentum, vi cuius unus gradus præscindi intentionaliter potest ab altero, de quibus deinde gradibus sic præcisis & intentionaliter distinctis, possum v. g. dicere: animal sentit, rationale non sentit, quæ certò non sunt contradictoria verè talia, tum quia non cadunt supra idem in statu intentionali; tum quia *tò non* nequaquam sumitur negativè, sed tantum præcisivè. *Si ais.* Ad salvanda talia contradictoria sufficit distinctio rationis; ergo superflua distinctio virtualis. *R. D. Ant.* Sufficit distinctio rationis ratiocinatae, quæ fit cum fundamento in re C. Distinctio rationis ratiocinantis. N.

§. IV.

An gradus Metaphysici formaliter actualiter distinguantur Distinctione Rationis ratiocinatae?

193. *Dico.* Gradus metaphysici formaliter actualiter distinguuntur distinctione rationis ratiocinatae. *Ratio est.* Illa distinguuntur formaliter actualiter distinctione rationis ratiocinatae, quæ cum fundamento in re pro statu intentionali de se invicem negantur, à se invicem separantur, diversis definitionibus inadæquatis definiuntur;